

14 februari 2016, Eerste zondag van de Veertigdagentijd
Voorganger : Dolf vd Linden osa

'Beproeving'

Veertig dagen woestijn,
opdat je weet waarvoor je leeft
en waar naartoe.
Een jongeman uit Nazareth koos ervoor.
Veertig dagen inkeer
worden ook ons gegund,
opdat wij in navolging van die mensenzoon
gaan inzien
dat mensen meer zijn dan consumenten,
en dat iemand pas echt mens wordt
als hij een medemens,
een mens voor anderen wordt.
Het verhaal van Jezus' levenskeuze
- een mens voor anderen te zijn -
willen wij vandaag beluisteren
en toelaten tot ons hart.

Lezing: Deuteronomium 26, 4-10

In die dagen sprak Mozes tot het volk: 'De priester zal de korf met de eerste veldvruchten van u aannemen en hem plaatsen voor het altaar van de Heer, uw God. Dan moet gij staande voor de Heer, uw God, zeggen: Mijn vader was een zwervende Arameeër. Hij is met een klein aantal mensen naar Egypte gegaan. Maar terwijl hij daar als vreemdeling verbleef, is hij een groot, machtig en talrijk volk geworden.

Toen de Egyptenaren ons slecht behandelden, ons verdrukten en ons harde slavenarbeid oplegden, hebben wij tot de Heer, de God van onze vaders, geroepen. En de Heer heeft ons verhoord en zich onze vernedering, ons zwoegen en onze verdrukking aangetrokken. Hij heeft ons uit Egypte geleid met sterke hand, met opgeheven arm, onder grote verschrikkingen, tekenen en wonderen. Hij heeft ons naar deze plaats gebracht en ons dit land geschonken, een land van melk en honing. Daarom breng ik nu de eerste vruchten van de grond, die Gij, de Heer, mij hebt geschonken.' En Mozes voegde eraan toe: 'Dan moet ge die voor de Heer uw God neerleggen en u voor Hem neerbuigen.

Evangelie: Lucas 4, 1-13

In die tijd ging Jezus, vervuld van de heilige Geest, weg van de Jordaan. Hij werd door de Geest naar de woestijn gevoerd, waar Hij veertig dagen verbleef en door de duivel op de proef werd gesteld. Gedurende die dagen at Hij niets en toen ze voorbij waren kreeg Hij honger. De duivel zei nu tot Hem: 'Als Gij de zoon van God zijt, beveel dan aan die steen daar dat hij in brood verandert.' Jezus gaf hem ten antwoord: 'Er staat geschreven: De mens leeft niet van brood alleen.'

Daarop voerde de duivel Hem omhoog en toonde Hem in een oogwenk alle koninkrijken der wereld. En de duivel sprak tot Hem: 'Ik zal U alle macht geven over deze heerlijke gebieden want ze zijn mij geschonken, en ik geef ze aan wie ik wil. Als Gij dus in aanbidding voor mij neervalt, zal dat alles van U zijn.' Toen antwoordde Jezus hem: 'Er staat geschreven: De Heer uw God zult Gij aanbidden en Hem alleen dienen.'

Daarna bracht de duivel Hem naar Jeruzalem, plaatste Hem op de bovenbouw van een tempelpoort en sprak tot Hem: 'Als Gij de zoon van God zijt, werp U dan vanaf deze plaats naar beneden; want er staat geschreven: Aan zijn engelen zal Hij omtrent U het bevel geven U te beschermen en zij zullen U op de handen nemen opdat Ge uw voet niet zult stoten aan een steen.' Maar Jezus gaf hem ten antwoord: 'Er is gezegd: Gij zult de Heer, uw God, niet op de proef stellen.' Toen gaf de duivel al zijn pogingen om Hem te verleiden op en hij verwijderde zich van Hem tot de vastgestelde tijd.

Overweging

We hoorden zojuist in het evangelie de duivel tweemaal zeggen “Als gij de Zoon van God zijt”. Hoe weet hij dat zo goed? kunnen wij ons in alle ernst afvragen. Enige tijd terug is Jezus in de Jordaan gedoopt, door Johannes, we herinneren ons dat nog allemaal. “Jij bent mijn liefste Zoon een man naar mijn hart”, dat zei de Geest van God tot Hem die in het water stond. Je mag dus toch heel ordinair zeggen dat de duivel op de loer stond, hoorde wat er gezegd werd, toen al, om Hem, Jezus, later te pakken en van zijn zending af te houden. Hij speelt heel gemeen mee, die duivel, de macht van het kwaad, dat bestaat. Ja het kwaad bestaat.

In de Jordaan kwam over Jezus de geestkracht, de roeping, om als dienstknecht van God, zijn werk te beginnen. Die zelfde geestkracht van de doop neemt Hem nú mee naar de woestijn.

Dat is de plaats van dorheid, leegte, eenzaamheid, oord van demonen, maar ook verblijfplaats van asceten en profeten.

Woestijn, gecombineerd met 40 dagen, herinnert de Joodse lezer, ook aan de 40 jaar dat Israël door de woestijn trok, voortdurend beproefd wordend op zijn trouw, trouw aan Hem die had beloofd mee te trekken naar het beloofde land.

Woestijn: ook een plek van Gods ontmoeting door beproevingen heen.

We moeten dan denken aan twijfels, onzekerheden, vragen bij je idealen, je levensweg. Nadat Jezus gedoopt was, wordt nu zijn roeping bevestigd. Het is menens met de duivel als gemene tegenspeler. Roeping is geen levenslange gelukzalige zijnstoestand, roeping is geen feest-kleed om voor altijd te dragen. Waar roeping is en doop, is ook beproeving. Dat horen we vandaag. Je moet je roeping/doop waar maken. Het op de proef stellen door de duivel - het kwaad - van Jezus, is een test: is hij zijn doop/roeping waardig. Slaagt hij voor dit zware examen, of zakt hij?

Het doopverhaal, de roeping van Jezus, en het verhaal van de beproevingen horen bij elkaar. Dezelfde geest, de Geest van God, heeft de leiding bij beide gebeurtenissen, die eigenlijk één zijn: twee kanten van één medaille.

De gebeurtenissen in het evangelie van vandaag mogen ons niet op een dwaalspoor zetten. Hij is er doorheen gekomen, hij is geslaagd! Gelukkig! Jezus is ‘altijd’, een leven lang ‘veertig’. Betekent ‘altijd’ Jezus is levenslang geconfronteerd geweest met beproevingen. Wat is hij (alleen al) door de farizeeën, die niets van Hem moesten hebben, gepest, vernederd en beschuldigd en tenslotte gekruisigd.

Waar leef ik voor? Wie dien ik eigenlijk? Op wie vertrouw ik ten diepste? waren zijn beproevingen. Op het kruis hoorde hij zijn spotters nog roepen: Als je de Zoon van God bent, red jezelf. Je kunt toch alles. Jezus bleef altijd staande, zijn vertrouwen in zijn roeping, in zijn doop, zijn nooit gebroken. Kunnen wij het evangelie van vandaag op ons toepassen? Onze christelijke levensroeping/doop om vanuit het evangelie te leven en te handelen, is iets moois, iets authentieks, iets bijzonders in deze wereld, een licht, maar als je denkt - en gelukkig zijn we wijs genoeg - als je denkt dat onze roeping/doopsel alleen maar een feest is, een eer, die respect afdwingt van iedereen, dan komen we zeer bedrogen uit.

De beproevingen van Jezus roeping, die Hem testten zijn ook onze beproevingen. Jezus wordt aangespoord tot ik-gericht wonderen. Je hebt honger - verander die steen in brood. Dit kun je toch zo goed, sarta Hem de duivel. Vraag aan ons: leven wij alleen voor eigen verzadiging en overvloed. En als de duivel Hem een soort circusnummer wil laten opvoeren, spring naar beneden, God zal je redden. Maar Hij stelt God niet op de proef. Is dat niet voor ons een voorbeeld tegen vermetel vertrouwen. Onze roeping moge deemoedig zijn; nederig, we willen als christen geen bravoure stuk opvoeren. Kijk: dit kan ik! Jij niet! Zie hoe geweldig ik ben en wat ik kan en doe.

De Geest van de doop en de roeping bewerkt dat al die ik-gerichtheden zelfs van Jezus, Hij was mens, al die ik-gerichtheden verdwijnen, een openheid ontstaat, een openheid waar God zijn werk gaat doen, Voor ons geldt: ruimte maken voor liefde, vrede, barmhartigheid, gerechtigheid, Jezus programma uitvoeren, dan wordt zeker de duivel en het kwaad overwonnen. Amen

=====